

Annelies Barendrecht, schrijfster van de biografie van Marieke Bouman: „Je ziet aan haar werk dat ze niet vrolijk was.”

ook vertellen hoe het leven vroeger was. Hoe het eraan toeging, dat je geen afvoer had, hoe een telefoon eruitzag, maar ook over wat het verleden met mij gedaan heeft.”

Ze kwam in contact met publicist Annelies Barendrecht en zo begon een jarenlange samenwerking en vriendschap. „We hebben wel wat strubbelingen gehad, want ik wilde wel onafhankelijk zijn”, vertelt Barendrecht. Uren en uren zaten ze te praten, de documenten zoals brieven van haar vader door te nemen, de foto’s door te spitten.

GEVAARLIJK

Bouman weet nog hoe als kind het besef pas kwam dat haar vader iets fouts gedaan had, toen hij werd opgesloten in het kamp. Vanuit het kamp smokkelde haar moeder brieven naar buiten en bracht ook spullen naar binnen. Haar vader had het zwaar in het kamp.

Je moet rekening houden met de omstandigheden en wel deze: je bent in acht maanden groter en wijzer geworden, terwijl ik juist achteruit ben gegaan en minstens niet verder ben gekomen, daarom moet je Papa beschouwen als 8 maanden terug.
– Brief van vader Jurrie.

Hij doet vanuit het kamp verslag van de gevaarlijke situatie waarin de voormalige gevangenen, de Joden, plots de bewakers waren van de eerdere bezetters.

„Ze hebben meer dan twintig naakte vrouwen languit met hun neus op de grond laten liggen om dan met hun zware schoenen over de naakte ruggen heen te wandelen. (...) Nog eergisteren is er een gouden trouwring verhandeld voor 8 porties brood (...) Er zijn mannen doodgeslagen met een ijzeren knuppel.

Bouman weet nog goed dat haar vader na een half jaar thuiskwam. „Ik vond de aanblik vreselijk. Hij was kaalgeschoren in het kamp en daardoor zag hij er heel gedetineerd uit. Hij liep ook altijd met een pet op. Maar het hele dorp wist er natuurlijk van.”

Haar verleden maakte soms dat ze in rare situaties terecht kwam. Zo had Bouman een Joodse studievriendin met wie ze eens op een tandem naar Nieuw-Buinen is gefietst

Ook op haar kunst had het verleden invloed

vanuit Delft. „Later realiseerde ik me pas hoe vreemd het was dat zij bij ons gelogeed heeft, terwijl zij van niets wist.”

Boos is ze niet geweest op haar ouders. Ze is hen dankbaar dat ze haar hebben opgevoed met de drive om altijd het beste uit haar leven en intellect te halen. Tijdens haar werkzame leven als architect schilderde ze veel portretten, aquarellen en etsen.

Ze exposeerde talloze keren in Nederland en Frankrijk.

INVLOED OP DE KUNST

In 2018 kreeg ze zelfs een uitnodiging voor een solo-expositie in New York en deed ze mee aan een groepsexpositie in Zuid-Korea. Eén werk wordt opgenomen in het Yookyung Art Museum in Geoje. Ze valt meerdere keren in de prijzen.

Maar ook op haar kunst had haar verleden invloed, vertelt Barendrecht. „Je ziet aan haar werk dat ze niet vrolijk was. Haar werk is ingekaderd, letterlijk. Veel etsen zijn heel symbolisch. Oude schoentjes, een oude trein, voorwerpen van afval van vuilnisbelten. Sombere voorstellingen.”

Het was een manier voor Bouman om haar verborgen verleden een plek te geven. Toch heeft niemand haar ooit gevraagd waar die somberte vandaan kwam, ook niet toen ze het kampterrein in haar kunst verwerkte. „Hoeveel mensen kijken nou echt goed naar kunst?”, vraagt Barendrecht zich af.

Met haar nieuw verworven openheid begint ook Boumans kunst te veranderen. Het is duidelijk te zien. Van donkere etsen is ze nu bij lichtgekleurde keramiek. Van voorwerpen die staan voor de dood en het verleden naar kanten zakdoekjes die verwerkt worden in haar keramiek. „Ze bloeit helemaal op, het lijkt alsof ze nu weer ruimte in haar hoofd heeft”, zegt Barendrecht. Het klopt, knikt Bouman. De opening is ontstaan toen ze haar verhaal begon te vertellen en merkte dat ze nog steeds geaccepteerd werd door haar omgeving. Ze vond er zelfs oude vrienden door terug. Niemand kwam haar bevrijden van de schuld van haar ouders na de oorlog. Nu heeft ze dat zelf gedaan.

Abstract zonder eind (2010).

Titel Marieke Bouman, biografie
Auteur Annelies Barendrecht
Te koop via www.mariekebouman.nl/biografie
Prijs 27,50 euro.

Vanaf 1 augustus is er een overzichtstentoonstelling van het werk van Marieke Bouman in Huis Kernhem in Ede. Drie weekenden lang zullen daar de deuren geopend zijn voor de expositie. Het boek is ook daar verkrijgbaar.

